

[Udenrigsministeren]

af kemiske våben, efter at USA ensidigt standsede sin produktion i 1969.

Det sovjetiske samfunds lukkede og autoritære styreform, der ikke som hos os i Vesten tillader en fri og åben diskussion og da slet ikke vedrørende forsvarsspørgsmål, må da ikke føre til, at vi helt glemmer disse forhold, og at vi ensidigt retter kritik imod vore alliancepartnere. Det er nemlig også et forkert signal at sende til nedrustningsforhandlingerne i Genève, og det vil næppe bidrage til at få den østlige part til at vise seriøs interesse for den forhandlede aftale, der jo er den eneste sikre vej til at blive helt af med alle kemiske våben.

Forhandling

Pelle Voigt (SF):

Udenrigsministeren var i sit svar til mig naturligt inde på spørgsmålet om de lagre af kemiske våben, som befinder sig i Sovjetunionen og på østeuropæisk territorium i det hele taget, og disse våben udgør naturligvis et vældigt problem, som det er vores opfattelse at man bør løse ikke ved at producere yderligere våben i NATO – man har jo ganske mange kemiske våben i forvejen, nemlig omkring 30.000 t til anvendelse, og det må dog kunne bruges til en begyndelse – men ved, at man indgår en aftale enten imellem stormagterne i Genève eller indgår den aftale om en kemivåbenfri zone, som er grundlagt i forhandlingerne mellem det vesttyske socialdemokrati og det tyske socialistiske enhedsparti. Dette har i øvrigt for ganske få dage siden udsendt en ny fælleserklæring sammen med andre østeuropæiske lande, hvor man peger på en løsning efter disse retningslinjer.

Det er også efter vores opfattelse opmuntrende at se, at Sovjetunionen, hvis man i hvert fald skal tro CIA, har sænket sin afhængighed af anvendelse af kemiske våben, og at truslen efter CIAs opfattelse, sådan som man f.eks. kan se det i Washington Post den 23. januar 1986, synes at være formindsket.

Men det, vi taler om her, er, hvad der vil ske med disse forhandlingsbestrebelsers, hvis et kvalitativt nyt skridt i den kemiske oprustning nu sættes i gang fra vestlig side af den amerikanske regering mod et flertal i den amerikanske kongres. Her traf den amerikanske kongres en historisk beslutning, da den i

december 1985 besluttede at bremse bevillingerne til Reaganregeringens nye nervegasoprustningsprogram ved at give NATOs nordatlantiske råd og dermed de europæiske NATO-allierede mulighed for at blokere giftgasproduktionen ved at sige nej til de nye amerikanske styrkemål med nervegas.

Den amerikanske regerings repræsentanter har siden prøvet at udlægge kongressens beslutning som en fejltagelse eller en misforståelse af NATOs procedureregler. Men det er ikke på nogen måde tilfældet. Ifølge formanden for senatets indkøbskomité, den republikanske senator Mike Hatfield, er beslutningen udtryk for – og jeg citerer fra Information den 20. maj – »velovervejet og præcis sprogbrug«.

Det er senatets holdning, at de lande, som til sin tid skal modtage nervegassen på deres område, også skal have lejlighed til at forholde sig klart politisk til dens produktion. Og det sker ikke på embedsmandsplan i fortrolige tillæg til forhandlingerne eller beslutningsreferater i NATOs forsvarsplanlægningskomité, men efter senatets opfattelse gennem en klar politisk beslutning truffet af alliancens ansvarlige udenrigsministre. Netop denne politiske tilkendegivelse har Reaganregeringen fortvivlet bestræbt sig på at undgå. Man har bistået af NATOs åleglatte bureaukrati i stedet prøvet at gøre spørgsmålet til en administrativ detalje afgjort på ambassadørplan og formelt blot noteret af NATOs forsvarsministre.

Trods sin erklærede modstand mod de nye kemiske våben har regeringen medvirket til dette mummespil ved at hævde over for folketinget, at vedtagelsen af styrkemålene kun kunne afgøres på embedsmandsplan, og at det ikke, som f.eks. socialdemokratiets næstformand, hr. Svend Auken, har udtrykt ønske om, var muligt at blokere vedtagelsen af styrkemålene ved at nedlægge et passende udformet veto. Der gælder ikke noget konsensusprincip i NATO, har vi fået at vide – ironisk nok samtidig med, at konsensusprincippet prises i de første udkast, der nu fremkommer i det såkaldte sikkerhedspolitiske udvalgs første udkast til beretning.

Nu efter ambassadørmødet ved vi takket være pressen, at regeringens fremstilling af sagen ikke var korrekt, at Danmark faktisk kunne have blokeret vedtagelsen af styrkemålene, hvis man havde ønsket det, på helt